1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 244. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го ГРУДНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 27, 1963 No. 244. VOL. LXX.

УРЯД МОЖЕ ҐАРАНТУВАТИ ПРОДАЖ ЗБІЖЖЯ НА КРЕДИТ СОВЄТАМ

ПАЛАТА СХВАЛИЛА ТРИ БІЛЬЙОНИ ДОЛЯРІВ НА ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ

Вашинґтон. — Палата Репрезентантів в дні 24-го грудня схвалила 189 до 158 голосів схвалила на закордонну допомогу суму $3 000 000 000, на $1 500 000 000 менше, як уряд пропонував в січні цього року. За схвалення цього закону голосували 187 демократів і тільки два республіканці, проти були 133 республіканці і 25 демократів. Одночасно Палата прийняла урядовий внесок, щоб уряд міг давати ґарантії тим приватним фірмам, які продаватимуть пшеницю та інші харчові продукти до держав, опанованих комуністами. Президент Джансон вдоволений із рішення Палати і зараз після голосування відлетів до Філядельфії, де був на похороні конґресмена - демократа Вілляма Дж. Ґріна, а після того відлетів до Тексасу на різдвяний відпочинок. Президент заявив, що і він і американський нарід є вдячні конґресменам, які керувалися добром країни, коли прийняли закон про допомогу закордонові. Палата почала засідання о год. 7-мій вранці, і огод. 9:12 перед полуднем прийняла допомоговий закон, бо конґресмени хотіли якнайскорше закінчити сесію та виїхати на Різдво додому. Сенат не міг ухвалити цього закону перед Різдвом, і він його має прийняти аж в понеділок 30-го грудня, і тоді Сенат закінчить свою цьогорічну сесію. Нова сесія 88-го Конґресу має початись 7-го січня 1964-го року. Голосування в Палаті відбулося під знаком нервового напруження, бо численні конґресмени спішилися якнайскорше закінчити сесію, щоб виїхати на свята, а деякі хотіли ще бути на похороні конґресмена Ґріна у Філядельфії, куди після закінчення нарад в Палаті виїхав і президент Джансон. Конґресмен демократ із Вірджінії Говард В Смит промовляв проти урядового проєкту, але йому переривали конґресмени, накликаючи до поспіху. Найгарячіша боротьба йшла за те, чи уряд має мати право ґарантувати продаж американської пшениці комуністичним державам. Цю частину законопроєкту називали конґресмени „пшеничною справою для Росії". Провідник демократичної більшости в Палаті конґресмен Карл Алберт з Оклогами, закликав колеґ щоб не зв'язували рук новому Президентові в його першій закордонній пропозиції, яку він гаряче підтримує. Прийнятий законопроєкт є на одну третю менший від суми, яку пропонував уряд на початку цього року, і на $900 000 000 менший від тієї висоти, що її запропонував президент Джансон, який домагався, щоб Конґрес признав на допомогу — $3 600 000 000.

ЯЛИНКА В БІЛОМУ ДОМІ

Президент Линдон Б. Джансон і його дружина стоять перед оздобленою у світла різдвяною ялинкою в „синій кімнаті" Білого Дому під час прийняття, що відбулося там для усіх членів Конґресу.

ПАПА ЗАКЛИКАЄ „СКАСУВАТИ МУРИ", — НАТЯКАЄ НА ЗАКІНЧЕННЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО СОБОРУ

Рим. — У своїй промові до дипломатичного корпусу під час Богослужби, що її Папа Павло VI відправив о 12 год. вночі з минулого понеділка на вівторок, на Різдво Христове, в Сикстинській каплиці собору святого Петра, він звернувся до приявних дипломатів з запитом: „Чи не думаєте, що це ваш обов'язок працювати над тим, щоб були скасовані мури, які ділять людей? І чи не є це моїм обов'язком пропаґувати мир близько і далеко?" Під отими „мурами" Папа напевне розумів „мур ганьби" в Берліні та мур між ізраїльською і йорданською дільницями в Єрусалимі. Після дуже короткого сну, Папа раннім ранком в перший день Різдва поїхав на передмістя Риму до робітничої дільниці Пістралята і там відправив Богослужбу в маленькій старій церковці св. Михаїла. Після того він відвідав незаможню родину Ромуля Пролетті, що має шестеро дітей, та стояв при постелі найстаршої доньки названої родини, Емілії, яка від 15 років спаралізована. Того ж самого дня Папа відвідав притулок для сиріт і дітей-калік. Там діти принесли Папі, між іншим, в оздобному кошику, живе ягнятко. В полудне на Різдво Папа традиційним звичаєм благословив багатотисячні маси вірних на площі св. Петра, проголошуючи благословення „Урбі ет орбі" (місту і світові).

У своїй промові до дипломатичного корпусу Папа натякнув на те, що Вселенський Собор Католицької Церкви може закінчитись після його третьої сесії, яка має початись у вересні 1964 року і тривати коло 10 тижнів. Перша сесія Собору тривала від 11 жовтня до 8 грудня 1962 року, друга від 29 вересня до 4 грудня ц. р. Папа ствердив, що ця третя сесія буде найважливіша і найважча. Однак його слова, що це, мабуть, буде „остання фаза" та що рішення тієї третьої сесії будуть „рішальні", приявні на тій авдієнції дипломати зрозуміли, як заповідь, що Вселенський Собор не переступить 1964 року. Західні коментатори звертають увагу, що з-посеред 17 головних „схем" чи пак проєктів декретів, на денному порядку знаходиться ще 15 і тому теологи сподівалися, що Собор переводитиме наради кілька років.

ЗДА Й БРИТАНІЯ ПРОТИДІЮТЬ ЗАГРОЗІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ НА КИПРІ

Нікозія. — Президент Кипрської республіки, архиєпископ Макаріос проголосив, що „британські й американські незалежні експерти" допоможуть встановити перемир'я між грецьким і турецьким взаємно ворожими громадянствами на Кипрі та контролювати збереження того перемир'я. Це проголошення прийшло після того, як Макаріос кількакратно конферував з американським амбасадором Фразером Вілкінсом і британським високим комісарем на Кипрі, Денісом Клері. Неспокій на Кипрі триває від минулої суботи, коли почалась перша стрілянина між греками і турками у кордонній смузі грецької і турецької дільниць в столиці Кипру, Нікозії. Також в інших містах почались сутички між турками і греками. На Кипрі живе 400.000 греків і 100.000 турків. У 1960 році, *після довгорічної* підпільно - революційної кампанії кипрських греків, які вимагали з'єднання Кипру з Грецією, проти чого рішуче виступали турки, проголошено — як компромісову розв'язку — самостійність острова Кипру, з грецьким президентом і турецьким віце - президентом. Цей Лондонський договір з 1960 року ґарантували колективно Британія, Греція і Туреччина. Тому тепер одинаково Британія, як Греція і Туреччина інтервеніювали в кипрському уряді в користь замирення. Теперішня ворожнеча розпалилась після того, як президент Макаріос вніс поправки до коституції, які дозволили б йому, грецько-кипрському президентові, переводити в парляменті закони без уваги на спротив збоку турецьких послів, які — за згаданим Лондонським договором і конституцією — мають право законодатного „вета". Вони користали з того права на знак протесту проти відмовлювання їм у практиці повної громадянської рівности. Турки зареаґували на ті пляни Макаріоса актами терору проти греків. Впродовж трьох днів згинуло у тих грецько - турецьких сутичках 23 особи. У Греції проголошено виїмковий стан. Заклики президента Макаріоса і його турецького заступника Фазіля Кучука до спокою не мали практично позитивних наслідків, поки в ті події не встрянули ЗДА й Британія. Макаріос погодився, щоб розглянути глибше причини [illegible] рів між греками й турками та допомо[illegible] їх злі[illegible]ідування. 650 [illegible] яків і дві сотні [illegible] ська, коло 950 во[illegible] ціоновані на Кипрі [illegible] вищезгаданого [illegible] ого договору з 1960 р[illegible] вимаршували з своїх ба[illegible] ків, з'єдналися в одну військову одиницю під командуванням британського старшини, та повели негайно акцію проти обох воюючих таборів. Вони вбивались клином у вулиці й площі, що до них межують грецькі й турецькі мількі дільниці, та відтискали за місто озброєні грецькі й турецькі групи, здебільша молоді й недоліткiв. Над Нікозією пролетіли демонстраційно три турецькі військові джети. Президент Макаріос заповів зголошення скарги до Ради Безпеки Об'єднаних Націй проти турецької інвазії, бо також турецькі воєнні кораблі заплили на кипрські води. Однак ані Греція ані Туреччина не бажають собі ні взаємного конфлікту ні громадянської війни на Кипрі. Тому вони радо прийняли заходи Британії і З'єдинених Держав. Президент Джансон заявив, що на Кипрі є 1.700 американських громадян і вже через те Америка заінтересована у збереженні на Кипрі ладу та спокою. Він висловив переконання, що його вдасться зберегти.

Президент Джансон святкував Різдво на своїй фармі в Тексасі

Остін, Тексас. — Президент Джансон святкував Різдво на своїй фармі, де приймав гостей, телефонічно складав святочні побажання колишнім президентам Гербертові Гуверові, Гаррі С. Трумановi та Д. Д. Айзенгаверові в Палм Спрінґсі в Каліфорнії. Гувер і Труман святкували Різдво в Ню Йорку. Президент Джансон показував журналістам свою фарму, головний будинок якої має 100 років. Традиційний різдвяний обід з індиком споживав Президент в колі своєї найближчої родини та знайомих. Президент час від часу телефонував до Вашинґтону та цікавився політикою, головним чином неспокоєм на острові Кипрі, де йшла боротьба між греками та турецькою меншістю, в обороні якої стала Туреччина. Президент виїхав із столиці у вівторок 24-го грудня. По дорозі він відвідав пораненого тексаського губернатора — Джана Б. Конеллі, який їхав разом із президентом Кеннеді в дні 22-го листопада. Після того він був гостем у свого приятеля А. В. Морсона, де неуспішно полював на олені, і звідтам поїхав на свою фарму, що є віддалена на 65 миль від Остінз. Президент передбачає, що прибутки з податків в 1964-65 рр. винесуть — $90 000 000 000. Президент розмовляв із журналістами також про економіку та про поменшення податків, яке, якщо буде ухвалене, то скріпить економіку на 12 до 15 більйонів долярів. На своїй фармі, що називається ЛБД, Президент задумує валишитися да 1-го січня 1964-го року і на фармі прийматиме німецького канцлера Людвіґа Ергарда, який прилетить туди в п'ятницю ввечері і перебуде там суботу і неділю. Президент вже підготовляється до тих звернень, які він має виголосит ив Конґресі в січні .

Різдво Христове святковано урочисто і спокійно в усьому світі

Цьогорічні Різдвяні Свята у ЗДА і в Канаді проходили в святковому настрої і за гарної зимової погоди. В богослуженнях, що були відправлені по римокатолицьких і протестантських церквах і частинно також візантійського католицького обряду, взяли участь мільйони вірних. Архиєрейську різдвяну Службу Божу в катедрі св. Патрика в Ню Йорку відправляв кардинал Спелман, який у своїй проповіді згадав трагічну смерть президента Кеннеді і назвав його мучеником нашого невпорядкованого світу. Згадували Покійного президента у своїх проповідях також протестантські єпископи і священики. Урочисто було відсвятковане Різдво Христове не тільки по всіх країнах вільного світу, але також і за залізною занавісою. Різдвяні богослуження були відправлювані в католицьких церквах у Москві, Пейпінґу, Шанґгаю та інших столицях комуністичних держав. Вперше за останні роки святковано Різдвяні Свята, як вільний день, в комуністичній Угорщині. Спокійно і в святковому настрою проходило це Різдво також для американських військових з'єднань, стаціонованих в різних країнах Европи, зокрема в Німеччині, як теж у Південній Кореї й у Південному В'єтнамі. Комуністичні партизани в Південному В'єтнамі проголосили нібито на знак „доброї волі" середу 25 грудня днем перемир'я. Воєнних дій в цьому дні не було.

Айзенгавер давав поради през. Джансонові після вбивства през. Кеннеді

Вашинґтон. — Президент перед виїздом на Різдво до Тексасу показував журналістам деякі кімнати Білого Дому і при тім вперше виявив, що колишній президент Д. Д. Айзенгавер конферував із ним 2 і пів години того самого дня, коли вбито президента Кеннеді та предложив йому меморандум на звичайному жовтому папері. Джансон признався, що дещо з того меморандуму взяв до свого звернення до Конґресу. Джансон з подивом говорив про Айзенгавера, портрет якого є в його бюрі разом із Джансоновим батьком, спікером Семом Рейбирном і през. Кеннеді. Він сказав, що Айзенгавер є „чудовою людиною, під якою можна працювати". Б. Джансон був оровідником сенатської демократичної більшости під час президентури Айзенгавера. Президент Л. Б. Джансон втратив 21 фунтів і почувається дуже добре. Він важив 226, а тепер його вага вага становить 205 фунтів. „Я ніколи не почувався так добре, як тепер", — сказав він журналістам.

Відбулася зустріч з сенатором П. Юзиком

Ню Йорк. (В. Р.) — В неділю 15-го грудня заходом Центральної Управи ОДВУ відбулася тут зустріч українського громадянства із сенатором д-ром П. Юзиком у залі Українського Інституту Америки. Достойного Сенатора представив зібраним голова ЦУ ОДВУ Володимир Різник і його принято оваційними оплесками й вставанням із місць. До почесної президії голова ЦУ ОДВУ запросив п. Иосифа Лисогора, голов. предсідника УНС і віце-президента УККА, д-ра Євгена Приходька, голову Представництва Української Національної Ради та д-ра Софію Карпінську, культ.-осв. реф. СФУЖО та ГУ Українського Золотого Хреста.

Сенатор д-р П. Юзик говорив про осяги українців у Канаді та про свою працю й свої пляни на пості сенатора чи в канадійській Делеґації до Об'єднаних Націй. Своє слово переплітав він епізодами зі своїх переживань. Його головною провідною темою було, що тільки з'єдинені ми можемо мати успіхи. Якраз успіхи українців в Канаді він приписував спільній акції комітету Українців Канади й висловив побажання, щоб подібну ролю на нашому терені міг відогравати й УККА. Покладає він великі надії й на Світовий Конґрес Вільних Українців та на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові в Вашинґтоні, як події, що можуть мобілізувати нас до спільних акцій та закріпити наші спільні дії.

По промові сенатора Юзика були запити з залі, на які сенатор давав відповіді. А по цьому при скромній перекусці, яку приготовили пані із Українського Золотого Хреста, присутні мали нагоду запізнатися особисто з сенатором і ставити йому питання на довільні теми.

Треба відмітити, що на залі було коло ста людей, переважно представників різних організацій.

Три західні держави ґарантуватимуть невтральність Камбоджі

Париж. — ЗДА, Британія і Франція нараджуються над можливістю спільного проголошення ґарантії для непорушности і невтральности південно - азійської держави Камбоджі. Голова Камбоджі князь Нородом Шіганук заходиться, щоб скликати міжнародну конференцію з 9-ма членськими державами для ґарантування невтральности Камбоджі. Але ЗДА — хоч принципово не противиться такій конференції, не хочуть, щоб вона стала плятформою для приявних на конференції комуністичних країн — СССР, комуністичного Китаю і комуністичного Північного В'єтнаму — для атакування американської політики в Південному В'єтнамі та для облудного пропаґування невтральности також для В'єтнаму. Нородом Шіганук скомплікував ситуацію несподіваним відкликанням з Вашинґтону й Лондону всіх членів тамошніх амбасад Камбоджі. Зате він звернувся до Франції, щоб вона перейняла економічно - технічну допомогу Камбоджі на місце ЗДА. Державний секретар Дін Раск нараджувався в цих справах тиждень тому в Парижі з британським і французьким міністрами закордонних справ, признавши, що Франція має нині найкращу моральну позицію в Камбоджі.

У Берліні комуністи вбили в день Різдва молодого втікача

Берлін. — В перший день Різдва східньо - німецька комуністична сторожа вбила стрілами з крісів 18-річного східнього берлінця Павля Шульца, як він з настанням сумерку намагався разом з своїм однолітком - приятелем втекти через мур до Західнього Берліну. Важко ранений юнак впав на західній бік муру, але, перевезений до шпиталю, швидко потім помер від ран. Його приятель перескочив мур не поцілений кулями. Це вбивство знівечило моральний капітал, що його східньо - німецькі комуністи хотіли придбати, видавши кількасот тисяч перепусток західнім берлінцям для відвідин їх свояків і приятелів на Різдво у Східньому Берліні. В іншому місці комуністична сторожа стрілами з берега примусила завернути до берега одного втікача, що намагався переплисти Шпре. Як виглядав третій інцидент — докладно не відомо, бо в Західньому Берліні чули тільки густу стрілянину і людський крик.

У ГРЕЦІЇ ЗНОВУ КРИЗА УРЯДУ

Атени. — Грецький король Павло прийняв димісію прем'єра Ґеорґе Папапандреу і доручив місію створення нового уряду лідерові опозиційної партії Панайотісові Канелльопулісові. 75-літній прем'єр Папападреу вправді дістав у парляменті вотум довір'я 167 голосами проти 130, але він не хотів скористати з того довір'я, що за ним голосували також 28 комуністів. У теперішньому 300-членному грецькому парляменті нема тривкої більшости і тому сподіваються, що король розв'яже парлямент і розпише нові вибори.

Вже в 1965-му мають послуговуватися комунікаційним сателітом

Вашингтон. — Корпорація Комунікаційних Сателітів плянує вже в 1965-му, а не в 1966-му році послуговуватись в обслуговуванні Европи комунікаційними сателітами. Один сателіт майже подвоїть число голосових каналів понад Атлянтик. Він зможе одночасно передавати 240 телефонічних розмов, а теперішні телефонічні підводні каблі можуть одночасно передавати 300 розмов. Корпорація Комунікаційних Сателітів вповні зможе функціонувати аж в 1966-1967 роках, а до того часу один сателіт зможе доповнювати ту службу, яку тепер виконують підводні каблі. Корпорація Комунікаційних Сателітів приспішує будову комунікаційного сателіта заохочена успіхами „Синком 2", який випустила з повним успіхом Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація в липні цього року, і який передає відомості до Европи.

Конґрес признав понад $6 більйонів на потреби рільництва

Вашинґтон. — При кінці тижня обидві Палати Конґресу схвалили видатки для Департаменту Рільництва в компромісовій сумі $6 224 370 215, на яку погодилася перед тим спільна конференція, складена з сенаторів і конґресменів. Схвалена сума є на $144 000 000 менша від тієї, якої домагався уря для Департаменту Рільництва і на $45 000 000 більша від того, що схвалила була початково Палата Репрезентантів і на $150 000 000 більша від суми схваленої початкової в Сенаті. Схвалені Конґресом суми понад $6 000 000 000 є призначені на допомогу фармерам , на зберігання надвишки фармерських продуктів на на інші потреби Департаменту Рільництва, який змагає до втримання американського фармерста на високому рівні.

Оцілілі з пожежі грецького корабля роблять залозі поважні закиди

Лондон. — Після того, як 896 осіб, врятованих після пожежі грецького прогулянкового корабля „Ляконія", щасливо добились до різних портів з кораблями, що їх врятували, вони гірко нарікали на паніку, що вибухла була на „Ляконії" серед самої залоги, коли вночі з минулої суботи на неділю почав на тому кораблі шаліти вогонь. Одначе грецька компанія, що була власником „Ляконії", як британські власні заповіли суворе слідство. Майже всі пасажири „Ляконії" — це були англійці, а той корабель вичалив був з порту Савтгемптон. Врятовано 896 осіб, 89 проголошено, як мертвих, а про 42 нема вістки і всіх їх вважається також за погиблих. Таким чином число жертв тієї страхітливої морської катастрофи дійшла до 131. Багато врятованих осіб померли з виснаження. Рятункову акцію вже припинено, бо фахівці ствердили, що нема надії, щоб будь-хто міг залишитись при житті, перевівши 36 годин у воді, морських хвилях, в тому три ночі. „Ляконія" мала 20.314 тонн поємности і всі люксусові вигоди для прогулянківців.

Два хори візьмуть участь у святкуваннях 70-річчя УНСоюзу в Клівленді

Клівленд. — Подібно, як громади в Ню Йорку, Питсбурґу та інших місцевостях, так і велика Українська Громада в Клівленді веде інтенсивну підготовку до відзначення 70-річчя Українського Народного Союзу, що припадає 22-го лютого 1964-го року. Ювілейна імпреза в Клівленді відбудеться в неділю, 23-го лютого 1964-го року у винайменій вже залі Сініор Гайскул при Вест 54-ій вулиці на Пармі. Комітет, що займається підготовою імпрези, відбув уже четвертий раз свої наради під проводом головного радного УНС п. Дмитра Шмаґали та на останніх нарадах прийняв до відома намічену програму. Комітет прийняв з вдячністю до відома, що в імпрезі виступлять два хори: хор „Дніпро" і Хор ім. Т. Шевченка, як також танцюристи Осередку СУМА і Станиці Пласту та група дітей давніх поселенців, знана вже на цьому терені з багатьох вдалих виступів. Будуть також сольові виступи й деклямації. Промову виголосить редактор А. Драган. Комітет звернувся з проханням до місцевих організацій, щоб на той день здержались від влаштовування інших імпрез.

В АМЕРИЦІ

● **В Нюпорт Ниюз,** Вірджінія, спущено на воду атомовий підводний човен „Поляріс", який названо „Сем Рейбирн" в пошану покійного спікера Палати Репрезентантів. Хрещення доконали дві сестри покійного спікера — пані С. Е. Бартлі і В. А. Томас, — обидві з Тексасу. Президент Джансон прислав на цю церемонію окреме звернення, яке відчитав асистент секретаря фльоти Кеннет Веліс.

● **Совєтська амбасада** при Об'єднаних Націях склала кавцію дол. 100,000 за заарештованого шпигуна шофера Іґора А. Іванова, якого звільнено з тюрми в Джерзі Сити і він виїхав до Ню Йорку. Його заарештовано разом із інженером Джаном В. Бутенком 29-го жовтня який сидить в тюрмі, а два совєтські дипломати скористали з своїх прав та виїхали до СССР.

У СВІТІ

● **В совєтській пресі** появилась „пересторога" на адресу африканських студентів в совєтських високих школах, що коли вони не будуть „повинуватись совєтським законам і розпорядкам", то їм грозить видалення з СССР. Кожний африканець, кажеться в тому повідомленні, якому не подобаються відносини в СССР, має право виїхати відтіль, а хто залишається, має поводитись якслід, себто — насправді — мовчати і слухатись усьому, що діється в совєтському „раю". При цій нагоді підсовєтське населення вперше дізналось про вуличні демонстрації ґанських студентів у Москві у протесті проти різних проявів московського расизму.

● **В арабській пресі** різних країн Середнього Сходу завелась палка полеміка з приводу прозорого виявлення в єгипетській пресі, що президент Об'єднаної Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер, який разу-раз заповідає знищення війною ізраїльської держави, рішив не загострювати спору з Ізраїлем з приводу ізраїльського рішення перебудувати корито ріки Йордану. Цією справою заінтересовані найбільш арабські країни Йорданія, Сирія і Лиknown.

● **На авкційному розпродажі в Лондоні** англієць Джан Франсіс МекҐован купив за 100 брит. фунтів (280 дол.) сплямлений кров'ю документ, в якому були наведені шість попередніх ґенерацій Адольфа Гітлера. Цей документ знайшов був у бункері в Берліні, де згинув Гітлер, один німецький вояк, що втратив ногу. Отих 100 фунтів мало піти на купно тому інвалідові штучної протези. МекҐован заявив, що він ніколи не мав і не має нічого спільного з нацизмом, а купив ту річ, просто як унікат.

● **В британському довіднику** про світові воєнні фльоти „Джейн'с Файтінґ Шіпс" запевняється, що Совєтський Союз має тепер 26 оперативних атомових підводних човнів та продукує їх по одному щомісяця. З'єдинені Держави матимуть в 1968 році 86 таких атомово - підводних човнів, ото ж Совєти хочуть в цьому пункті Америку „наздігнати". На Тихому океані Совєти втримують загалом кругло 100 підводних човнів різних типів.

● **Делеґат Ватикану,** директор пресової служби „Оссерваторе Романо", Лючіяно Казімірі, висланий до Йорданії й Ізраїлю в справах плянованої подорожі Папи Павла VI до Святої Землі, не міг прибути на визначену нараду в ізраїльській частині Єрусалиму, бо Йорданські власті не хотіли видати йому кордонної двосторонньої перепустки — на перехід кордону в той сам день в обидві сторони.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і мони ордерс виставляти на: "Svoboda"
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Зіпсовані ферії Конгресу

Щоб добитися позитивного вирішення Конгресом справи закону про допомогу закордонові на наступний бюджетовий рік ще в цьому році — Президент ужив свого впливу, і законодавців затримано у Вашингтоні аж до вівтірка 24-го грудня цього року. Очевидно, що це не поліпшило їхнього настрою на Різдвяні свята, тим паче, що автоматично насувається враження, наче це „кара" за те, що Конгрес — делікатно кажучи — не виявив у 1963-му році належної поквапности у своїй законодавчій діяльності. Деякі його критики з-посеред політичних і публіцистичних кіл пішли так далеко, що охрестили 88-ий Конгрес в його першій сесії, як „ду-натінг-Конгресс" — „Конгрес, що нічого не робить..."

Хоч у кожній критиці є дрібка правди, годі твердити, ща в цьому 1963-му році Конгрес „нічого не вдіяв". Отож: у згоді з Президентом він скоротив первісну суму бюджету на близько $6 000 000 000; схвалив запропоновані бюджетові видатки на кругло $90 000 000 000; ратифікував договір про частинне припинення атомових дослідів; схвалив закон про призначення $1 200 000 000 на будову коледжів протягом трьох років; схвалив призначення $2 100 000 000 на допомогу студентам; схвалив закон про будову додаткових лікарень для умовохворих коштом $329 000 000; продовжив примусову бранку до 1967 року; збільшив на $1 200 000 000 річно платні військовикам; провів зрівняння жінок з чоловіками у винагороді за працю; провів перший в історії країни закон про державний арбітраж у випадках загрозливих страйків. Однак, поруч із цими „плюсами", 86-ий Конгрес записав у першій сесії на своє конто також такі найповажніші „мінуси": не провів ще закону про зменшення прибуткового податку, не провів закону про громадянські права; не провів ще закону про державну медичну опіку в рамах соціяльного обезпечення над старшими віком особами; протягнув до кінця року справу допомоги закордонові; не схвалив закону про державну допомогу народним і середнім школам; не схвалив законопроєкту про „Корпус Миру" на терені ЗДА; не схвалив законопроєкту про державну допомогу постійно пошкодованим теренам в ЗДА; не увів запроєктованої нової системи забезпечення проти безробіття; не схвалив запроєктованого нового департаменту для міських справ; не затвердив пляну створення академії для адептів закордонно - політичної служби; не затвердив проєкту про контролю над надвишками сільськогосподарської продукції; ще не схвалив бюджету для різних державних департаментів і т. д.

Оборонці Конгресу звертають вістря проти Уряду. Мовляв, трагічно померлий президент Кеннеді, покладаючись на те, що в оцьому Конгресі демократи мають велику більшість, запропонував таку масу законопроєктів, що коли б Конгрес дійсно мав всіх їх поладнати, то мусів би затратити свій характер, свою аналітичну та ініціятивну місію, і перетворитися на слухняну „потакувальну" машину. На цю тему розгорнулась в американській пресі цікава дискусія, в якій вказувано на різні причини „бунтарського духа" демократичних законодавців проти власного таки демократичного Уряду. Головне, що в обох Палатах не стало енергійних провідників.

Новий Президент, довголітній законодатний практик, рішив приспішити законодатну процедуру. Скорочення різдвяних ферій конгресменам і сенаторам — один із доказів його рішучости.

Після демонстрації під Кремлем

Після бурхливих демонстрацій ганських й інших африканських студентів у Москві, викликаних убивством ганського студента-медика Ассаре-Аддо, совєтська центральна преса пробувала, згідно із своєю тактикою в таких справах, відмовчуватися — так, ніби нічого не сталося. Не подала ніякого повідомлення про ці події також офіційна Телеграфічна Агенція Совєтського Союзу — ТАСС, яка на другий день після демонстрацій під Кремлем тільки коротко повідомила англійською мовою про „нещасливий випадок" із ганським студентом медицини, який, мовляв, замерз на дорозі, бувши в п'яному стані.

Широкий розголос, що його знайшли ці події в західній пресі, як також поширення вісток про них шляхом безпосередньої передачі, так званої шептаної пропаганди в Москві і по інших містах СССР, примусили большевиків поінформувати населення СССР про смерть ганського студента і про жалюгідні, мовляв, демонстрації з цього приводу, що їх влаштували „підбурені" африканські студенти. Комунікат ТАСС'у в цій справі появився в московських часописах з дати 21-го грудня — через три дні після подій — з виразною, як зазначено на вступі, метою спростувати „наклепницьку кампанію" проти Совєтського Союзу у світовій пресі.

В комунікаті повторено ще раз офіційну версію, що смерть Ассар-Аддо була „нещасливим випадком", що він згинув неподалік Москви, замерзнувши — п'яний — у снігу. Широкий відгомін, що його викликала ця справа у світі, ТАСС приписує „провокаційній метушні", зорганізованій ворожими до Совєтського Союзу чинниками з метою попсувати „дружні взаємини" між африканськими студентами і... „совєтськими людьми". Велика частина комунікату ТАСС'у присвячена пригадкам про те, що африканські студенти користуються „гостинністю совєтської держави" і що ніякої дискримінації в СССР не було і не може бути і т. д.

Водночас із цим московські пропагандисти намагаються в цьому ж комунікаті скинути всю вину і відповідальність за події в Москві на... „реакційні кола Заходу", твердячи, що це вони, незадоволені й подратовані „дружньою допомогою" Совєтського Союзу у вирощуванні інтеліґенції молодих африканських держав, були ініціяторами й організаторами недозволених студентських демонстрацій. Обвинувачуючи в цьому „західні кола", ТАСС проговорюється, що безпосередніми спричинниками бурхливого протесту африканських студентів були також під'юджувачі, чи пак „подстрекателі", на терені самого Совєтського Союзу, які, прикрившися фірмою ганського посольства, повикликали до Москви африканських студентів із різних університетських міст СССР... Наприкінці в комунікаті висловлено вимогу на адресу ганських й інших студентів, щоб вони дотримувалися совєтських законів, із погрозою, що коли ті закони комусь не подобаються, то той може забиратися із СССР.

Попри всі ці вимоги й погрози, наявности расової дискримінації в СССР у плутаній і непереконливій заяві ТАСС'у не заперечується ніякими доказами. Своїм комунікатом Москва підтвердила офіційно і факт доконаного вбивства, і факт влаштування африканськими студентами бурхливої демонстрації на Червоній площі. Протестаційний вихід чужоземних студентів на вулиці совєтської столиці, це перший такого роду за понад сорок років існування совєтської влади.

КНИЖКА В УКРАЇНІ

Недавно на основі договору про культурний обмін між З'єдиненими Державами Америки і Совєтським Союзом побувала на терені СССР група американських видавців, між ними директори таких видавництв - потентатів, як Мек-Гров - Гілл, В. В. Мортон, Джон Вайлі, як і члени президії Американської Ради Книжкових Видавництв і директор Нюйоркської Публічної Бібліотеки. Ціллю поїздки цих американських книжкових продуцентів було пізнати, як у Совєтському Союзі підбирають до друку книжки, як їх друкують і як їх згодом розповсюджують, а також організувати постійний обмін книжками між ЗДА і СССР. Згадана група видавців відвідала Москву, Ленінград, Київ і Алма Ату. У звідомленні, що вийшло окремою книжкою, американські видавці насвітлюють рівночасно видавничу справу в Україні.

У Совєтському Союзі є 320 видавництв, чи — як їх американці називають — видавничих підприємств (паблішінг гавзес); всі вони знаходяться під безпосередньою контролею державних міністерств на одному з трьох наступних степенів: всесоюзний, республіканський і обласний. Більшість цих видавництв невеличкого розміру, і їхня продукція дуже обмежена; звичайно вони допомагають більшим видавництвам. 65% усіх видань в СССР виходить із 18 головних видавництв. Ці видавництва підпорядковані безпосередньо міністерствам. Серед них є кілька республіканських видавництв, це значить видавництв окремих совєтських республік, як і Української ССР. Хоч ці видавництва знаходяться під адміністрацією республіканських міністерств, вони повністю підпорядковані загальній всесоюзній політиці плянування і не мають змоги вирішувати, що саме друкувати.

Потентатом видавничої справи в СССР є Головне Видавництво Міністерства Культури СССР — так званий Главіздат. Ця урядова установа має під своєю безпосередньою контролею 13 великих центральних видавництв, вона також визначає приділ паперу в цілому Совєтському Союзі і контролює всю книготорговельну сітку, так званий Книготорг. Главіздат ділиться на секції відповідно до характеру видаваної літератури: Географгіз, Гослітіздат, Госполітіздат, Госюрісдат, Детский мір (дитяча література), Іностранная Література, Іскусство, Музгіз, Спорт і інші.

Міністерство Культури СССР, що кермує Главіздатом, контролює також повністю Книжкову Палату СССР, об'єднання наукових і технічних видавництв, що постало в 1958-му році, і всі видавництва Академії Наук, включно з видавництвами республіканських Академій Наук. Лише медичні видання з видавництвом Медгіз підлягають Міністерству охорони народного здоров'я, і окремо стоїть — Большая Совєтская Енциклопедія.

В Україні є 37 видавництв, з того числа 20 є звичайними філіями центральних московських видавництв, 17 видавництв мають назву республіканських; вони підлягають республіканській адміністрації, але через Міністерство Освіти УССР залежать від політики Главіздату в Москві. Главіздат контролює також „автономну" Книжкову Палату в Києві, що на ділі є лише відділом центральної Книжкової Палати в Москві.

Отже, бачимо, що продукція книжок в Україні цілковито залежна від Москви. Американські видавці стверджують, що підставою видавничої політики у Совєтському Союзі є вимога партії, друкуються лише ті книжки, що їх партія визнає за конечні.

Як виглядає продукція книжок в СССР у порівнянні з книжковою продукцією в ЗД-Америки? За 1961-ий рік в СССР вийшло друком 1 119-000 000 книжок і брошур (з тим, що під назву брошури входить видання навіть на 5 сторінок). Того ж року у ЗДА вийшло друком 1 113 000 000 книжок і брошур (американська брошура мусить мати щонайменше 48 сторінок). З цього порівняння видно, що фактично, коли не цифрово, ЗДА перевищують СССР у видавничій справі: відсоток перкапіта є для СССР 5.55 і для ЗДА 6.05, відкладаючи той реальний факт, що в совєтській статистиці враховано літературу, видавану п'ятисторінковими брошурками.

Якщо мова про красне письменство, то за цю складну справу відповідає видавництво — Гослітіздат. Практично для цього в кожній республіці є своє республіканське видавництво, зокрема Державне Видавництво Української ССР. Американські видавці зробили порівняння між трьома видавництвами, що їх відвідали, а саме видавництвом у Москві, у Києві і Алма Аті. За 1961-ий рік видавництво у Москві випустило 375 назв книжок — 92 000 000 примірників; у Києві за той самий час вийшло друком 229 назв — 9 614 000 примірників; в Алма Аті — 283 назви — 4 368 000 примірників. Якщо зважити — згідно із ствердженням американських видавців — що лише 70% книжок у Києві друкується українською мовою, тоді сумний стан видавничої справи в Україні виглядає ще виразніше.

Цікаві завваження американських видавців щодо видавання шкільних підручників в Україні. За видання підручників відповідає В-во „Радянська Школа". В Україні є — 33 000 шкіл і 400 000 учителів. За 1961-ий рік „Радянська Школа" випустила понад — 18 000 назв книжок — майже 365 000 000 примірників. На жаль, не сказано, скільки книжок видано українською мовою. Та американські видавці устійнили кількість видань „Вищої Школи", що відповідає за підручники для інститутів і університетів. Отже, за 1961 рік „Вища Школа" випустила 639 назв книжок — 11 000 000 примірників, в більшості російською мовою.

Совєтська пропаганда хвалиться надзвичайним зростанням книжкових видань у мовах окремих республік. Це правда, але — релятивна... За царського режиму заборонено було друкувати книжки українською мовою, навіть декілька українських видань — це вже був тоді зріст. Борис Горохов, бібліограф, який виготовив монографію про публікації у Совєтському Союзі, подає таке порівняння: в 1957-му році надруковано у Росії 2 336 назв журналів, 14 388 чисел і 459 000 000 примірників; за той самий час в Україні вийшло — 170 назв, 1 500 чисел і 24 000 000 примірників. Якщо враховувати совєтську статистику і прийняти, що українців у СССР є втроє менше, ніж росіян, тоді офіційні цифри вказують вимовно, як покривджене українське слово в СССР.

Американські видавці подають відповідні цифри за 1961 рік: того року вийшло друком в Росії 45 000 назв книжок — 851 000 000 примірників, а в Україні 8 000 назв — 120 000 000 примірників, з тим, що в Україні поважне число книжок видано російською мовою.

Читаючи звідомлення американських видавців, видно, який великий натиск Москви на друковане слово, що вона його вважає не лише засобом для пропаґанди режимної доктрини, але також й засобом русифікації за давньою традицією російської імперії.

Т.

ІСТОРІЯ ОДНОГО ЛИСТА

Направду, почалося все це як у детективному романі. В місті Симферополі, в Криму, робітники ремонтували мешкання, — його пожильці щойно десь виїхали. Знайшли в купі сміття лист. Прочитали, посміялись. Але бригадир, завзятий комсомолець, подивився на той лист строгими очима і переслав його до редакції московських „Ізвєстій".

В цьому довжелезному листі колишній совєтський капітан Михайло Странадко дає своєму приятелеві ляйтенантові Корвачеві, який має демобілізуватися з армії, цілий ряд практичних порад. Ось кілька пророчистих уривків з цього листа:

„... Коли будеш демобілізуватись, запасись усякого роду довідками. Вони придадуться, бо тебе зразу тоді візьмуть на чергу у виконкомі... Коли прийдеш на місце, военком тебе запитає: чого приїхав? А ти його по потилиці. Не бий, звичайно, а кричи, що маєш гострий біль голови внаслідок — радіяції. Кричи якнайдужче, нехай він подумає, що ти трохи божевільний. Він розподіляє мешкання для демобілізованих офіцерів і заявить членам комісії, що ти хворий і що тебе вони повинні поставити поза чергою на одержання квартири..."

Далі дбайливий друг Странадко уточнює свої практичні поради:

„Ходи щодня до виконкому та военкомату і вимагай квартиру. Якщо ходитимеш щодня і кричатимеш — вони повірять, що ти хворий, що від тебе не відчепишся, і квартиру дадуть, аби відчепитись. Візьми також у полковника Коцури довідку, нібито ти стояв п'ять років у черзі за холодильником в гарнізоні, а не одержав його у зв'язку з демобілізацією. Коцура напевно дасть. Відразу звернися до комісії для контролі над торгівлею. Нарікай на здоров'я, кричи, може щось вийде. Постарайся в такий спосіб дістати квартиру і холодильник... Якщо думаєш комусь дати хабаря — будь обережний. Пам'ятай це твердо..."

А тепер вірний друг Странадко дає деякі поради щодо влаштування на працю:

„На працю влаштовуйся за допомогою приятелів і знайомих. Через міський комітет партії — не треба. Не женись за тяжкою працею. Твій заробіток не повинен перевищувати 95 рублів. Якщо перевищить — зріжуть пенсію. А будеш приховувати — можуть вигнати з партії і обнизити у військовій ранзі. Коротко кажучи: валяй - катай! А дістанеш квартиру і холодильник — плювати на них усіх. Місто велике і людей до дідька..."

Багатий на совєтський досвід Странадко подумав і про іншого роду можливості для свого друга. Ось що він пише:

„... Можуть сказати — виїжджай на цілину, на Сибір, на Алтай, там широке поле для діяльности. Чемненько, без крику, відкажи їм, що армія забрала в тебе здоров'я, зробила калікою, інвалідом, що тобі треба, мовляв, лікуватись, а помирати на Сибіру, де клімат дуже суворий, не хочу. От і все моє послання. В частині нікому про це ні слова. Твій Михайло Странадко".

Одержавши через завзятого комсомольця отакий порадник для совєтських демобілізованих офіцерів, московські „Ізвєстія" негайно відрядили свого кореспондента до адресанта, Михайла Странадка, в Симферопіль.

Либонь, візита кореспондента, передвісника всіляких прикрощів, справила на геройського командира у відставці пригнобливе враження, і він спробував був відпекатися того листа — нічого не знаю й не відаю. Потім, під наполегливим натиском кореспондента, признався до авторства і — покаявся.

Соціяльний стан Михайла Странадка: одружений, має двоє дітей, член комуністичної партії; працює як технолог у симферопільському виробничо-реклямному комбінаті; очолює групу сприяння партійно державній контролі; коли директор іде на відпустку, заступає його; крім того є він штатним агітатором при всіх громадських і партійних компаніях. Одним словом — представник „нової кляси".

Другий герой цієї драми, адресат Корвач, якого відвідав кореспондент „Ізвєстій", також член партії і також вояцької відваги не виявив при тій візиті; всю вину за той лист перевалив він на свого друга Странадка, в якого сам же просив консультації у життьових справах. Він твердив, що зовсім не думав користати з порад свого друга, і гостро засудив його за... деморалізацію. Він навіть назвав той лист „підлим" і запевняв кореспондента, що показував листа в партійному комітеті, але там „тільки прочитали і посміялись". А коли кореспондент запитав Корвача, чи дозволив би він Странадкового листа опублікувати, радо погодився: „Будь ласка!" І „Ізвєстія" його видрукували в числі з 22 листопада цього року.

Справа, очевидно, не в двох цих демобілізованих офіцерах, а в характері й типовості їх листування, яке дає змогу прозирнути у відносини в країні „будованого комунізму" куди глибше, як прозирають деякі закордонні совєтознавці і наші ж таки туристки з дипломами високих американських шкіл.

Лист Странадка, це ніби мала енциклопедія совєтського сучасного побуту, з якої виходить, що навіть упривілейовані командири, члени партії, мусять брехати і кривити свою партійною совістю, щоб одержати... холодильник. А для того, щоб добитися такого люксусу, як кватира на дві кімнати, мусять вони вдавати з себе божевільних, жертв атомових експериментів, бож не про що, як про радіяцію, пише в своєму листі Странадко.

З листа виразно видно, як насправді виглядає ентузіязм комуністів в „освоюванні" казахстанської пустелі, як ставляться вони до свого партійного начальства і партії в цілому („плювати на них усіх!") і що цікавить їх насамперед у „будівництві комунізму".

Також як про річ звичайну, буденну в совєтському побуті, пише член компартії про хабарі: давай, але будь обережний! Нарешті, типовість цього листа потверджується й тим, що в партійному комітеті його „прочитали і посміялись".

З цієї малої енциклопедії, на жаль, випадає побут безпартійної маси, отих службовців, колгоспників і робітників без білетів КПСС у кишені.

В. С-ко

ЕГС в небезпеці

Париж. — „Брат братом, а бриндзя за гроші", — ця давня українська приповідка добре характеризує положення, що склалося між членами Европейської Господарської Спілки, до якої належать: Італія, Франція, Люксембурґ, Бельгія, Голляндія і Західня Німеччина. „Недоля і неволя" примусили ці країни об'єднати свої господарські сили.

„Батьком" Европейської Господарської Спілки був француз Жан Монне, однак йому довелося перебороти велику опозицію в своїй країні, що була проти об'єднання французького народного господарства з господарствами інших країн. Пізніше у Франції побачили вигоди від цієї Спілки і рішили їх використати. Зокрема уряд де Голя, що прийшов до влади в 1958-му році, поставив собі завдання обмежити вступ до „спілки шістьох" і сторити з ЕГС самовистачальний ринок. Таким способом теперішній французький уряд хотів би усунути конкуренцію Великобританії і ЗДА з найбагатшого в світі ринку. Зокрема від такого протекціонізму могло б виграти французьке сільське господарство: замість американських продуктів рільництва мусіли б громадяни ЕГС купувати французькі: муку, м'ясо, вина, риж, овочі, сир...

Однак, ця самовистачальність Европейської Господарської Спілки, вигідна для Франції, принесла б значну шкоду іншим членам цієї організації, насамперед — Німеччині.

Західня Німеччина — це найбільший ринок в Европі для збуту різнородних товарів, зокрема сільськогосподарських. Німецький уряд, щоб ратувати своє сільське господарство від руїни наслідком конкуренції країн ЕГС та інших держав, мусить давати субсидії своїм рільникам. Окрім того, Західня Німеччина заінтересована в експорті виробів своєї індустрії в різні країни. Якщо німці не купуватимуть данського масла та бекону, то данці не схочуть купувати виробів німецької індустрії.

Таким чином створилося в ЕГС два напрями: французький — до самовистачальности і німецько - бельгійсько - голляндський — до поширення Европейської Господарської Спілки на інші країни Европи.

Саме тепер засідають у Брюсселі делеґації спеціялістів сільського господарства із шести держав ЕГС. Делеґат Франції, міністер сільського господарства Пізані, вимагає, щоб до 1-го січня 1964-го року було довершене злиття держав ЕГС в єдиний сільськогосподарський ринок. Уряд Західньої Німеччини уважає, що немає потреби поспішати. Міністер сільського господарства Західн. Німеччини Шварц навіть не з'явився в Брюссель на переговори в цій справі. Прем'єр Ергард зазначив, що Німеччина буде й надалі давати субвенції своєму молочарству. Для імпортованого масла Німеччина ставить такі вимоги, які дуже утруднюють закордонним продуцентам масла торгувати з Німеччиною.

Уряд Франції, як і Німеччини, знаходиться під натиском своїх організованих хліборобів. У Франції доходить до бунтів селян, які не можуть продати своїх продуктів на французькому ринку. Натомість у Західній Німеччині відбулися демонстрації сільських господарів, які вимагають охорони їх від закордонної конкуренції. Поза тим Німеччина заінтересована в імпорті американських продуктів сільського господарства, щоб могти продавати вироби своєї індустрії в Америці.

Ці проблеми хвилюють суспільство в Німеччині і в Франції. Своїм звичаєм уряд де Голя пробує ставити Німеччині ультимативні вимоги. „Трудні години для Европейської Господарської Спілки", — пише французька преса. Якщо переговори в справі сільського господарства не скінчаться так, як того бажає французький уряд, то цю проблему поставить генерал де Голь у промові, призначеній на 1-го січня 1964-го року. Треба, однак, зазначити: ультимати в господарських справах не ведуть до успіху. Суперечні господарські інтереси членів Европейської Господарської Спілки доведеться вирівняти компромісом, а не ультиматом однієї країни.

Viator

Євген Блакитний

ПЕТРО ХОЛОДНИЙ, МОЛ.

(Доповідь на відкритті його виставки в УВАН у США 2-го травня 1963-го року)

(2)

Отже, вже з дитинства Петро Петрович Холодний виростав у певному мистецькому й духовому кліматі. Розкішна садиба Політехнічного Інституту, розташована в глибині величезного парку, де мешкали Холодні, зближала хлопця з природою. За межами садиби простягалось велике, бурхливе, принадне місто, кожний камінь якого був напоєний історією. Це гармонійне поєднання мистецької атмосфери, природи вічного українського міста і величного Дніпра, де так чудово ловилась риба, формували світогляд майбутнього мистця, виховували його естетичні смаки, почуття краси та гармонії.

У 1910 році він вступає до реальної гімназії Першого товариства викладачів у Києві. Перша світова війна, революція 1917 року і наступні бурхливі події переривають науку. Батько Петра Петровича бере активну участь в українській революції й на становищі міністра освіти уряду Української Народної Республіки проходить усю тяжку працю щодо організації українського державного життя. З приходом до влади гетьмана, Холодний молодший у січні 1919 року на деякий час опиняється в Берліні на еміграції. Але вже по упадку гетьмана вертається до Києва і вступає до лав української армії — в старшинську школу.

Після розгрому большевицькою Москвою української революції, Петро Холодний разом з українською армією виходить на еміграцію, живе спочатку в Польщі у Тарнові. Там року 1921 він вперше виставляє свої праці на збірній виставці українських мистців.

1922 року виїжджає до Подєбрад у Чехію, де складає матуру і вступає на інженерний відділ Подєбрадської Академії. Вивчає хемію. В стінах Подєбрадської Академії він зустрічає маляра Мако, який викладав в Академії рисунок для інженерів. Мако звернув увагу на мистецькі здібності Холодного і умовив його покинути вивчати хемію, а зайнятися мистецтвом, набути мистецьку освіту. 1926-го року Холодний залишає Академію і вступає до української студії плястичного мистецтва у Празі, до кляси Мако. Так завдяки Мако Україна, можливо, втратила майбутнього Менделеєва, натомість придбала великого мистця. У Мако Петро Петрович вивчає малярство, а в професора Кареля — графіку.

У 1928 році, після півторарічного навчання в студії Холодний вступає до Варшавської Державної Академії Мистецтв. Малярство вивчає під керівництвом професора Мечислава Котарбінського, а мераміку у професора Тіхова. Його також цікавить техніка фрески — техніка темпери.

Перебуваючи в Академії, бере активну участь в українському малярському гуртку „Спокій", що його членами були також П. Мегик, П. Андрусів, Ніл Хасевич, Дунаєвський та інші молоді українські мистці, що вчилися тоді в Академії.

Ще в стінах Академії Петро Петрович здобуває признання своєї творчости. Правда, приходить воно досить незвичайним способом. Уперше в історії Академії на одній з її чергових виставок вкрадено роботу, і саме роботу Холодного. Невідомий злодій своєю злодійською інтуїцією одразу збагнув талант Холодного і, мабуть, вирішив, що в майбутньому зможе вигідно продати вкрадену картину.

У 1934 році Петро Холодний закінчує Варшавську Академію Мистецтв, а на початку 1935 року, на стипендію Отців Василіянів, Академія відряджує його в творчу подорож до Італії. Він об'їздить міста Італії, відвідує музеї, вивчає старих майстрів ренесансу. Рим, Фльоренсія, Ассиж — це головні етапи його подорожі. З майстрів ренесансу Холодного найбільш приваблюють малярі доби Тричента (13-те стол.), Чімабуе та Джотто. Особливо приваблює Чімабуе, стиль якого ще був просякнутий візантійськими традиціями й визначався витонченою, майже абстрактною формою лінійної композиції на золотому тлі. З пізніших майстрів — звертає на себе увагу Холодного майстер доби Чінквіченто (15-те стол.) Сандро Ботічеллі з його надзвичайно чистою експресивною лінією рисунку, прозорим насичено - рухливим кольором та якоюсь особливою містичною уявою світу, повного поезії та романтики. Ваблять його і береги Тибру, обсаджені рибалками. Він, що виріс на берегах Дніпра, майже з спартанським стоїцизмом мусить тепер від них відвертатись, пам'ятаючи про підписану в Академії перед від'їздом умову — „не ловити риби".

З Риму Холодний виїжджає до Парижу — світового центру мистецького життя. Перебувши короткий час у Парижі, наприкінці 1935 року вертається до Варшави, де його відразу запрошують на викладача в Академію Мистецтв.

Спочатку Холодний працює як асистент Котарбінського. Пізніше стає самостійним професором, викладаючи рисунок та техніку темпери. На цьому становищі перебуває до початку другої світової війни.

Ще студентом української студії плястичних мистецтв у Празі, Петро Петрович Холодний 1926 року бере участь у виставці української графіки в Брюсселі. Року 1934 виставляється в Парижі, а 1935 року у Рапперсвілі, в Швайцарії. Бере також участь у багатьох виставках АНУМ'у (Асоціяція Незалежних Українських Мистців), належить до Бльоку Професійних Артистів Плястиків у Варшаві та виставляється в ІПСІ.

Війна уриває блискучу кар'єру Холодного. В згарищах Варшави гинуть усі його речі, а сам він з ланкою втікачів опиняється на заході Німеччини. Його шлях до Ню Йорку — це всім нам добре відомий шлях.

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви висилати: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE 5020 OLD YORK ROAD — PHILADELPHIA 41, PA.

Листопад у Лос Анджелесі

З рамени Укр. Культ. Осередку громада Лос Анджелесу вшанувала історичну подію, що відбулася на Західніх землях України 45 літ тому — проголошення самостійности в день 1-го листопада академією з промовою на дотичну тему та скромною мистецькою програмою.

Врочистість відкрив вступним словом голова УКО О. Веселий, а головну промову мав інж. Михайло Типовницький, четар УГА та живий свідок і учасник Листопадових Днів. Доповідач узяв за тему доповіді цікаву сторінку з історії тих подій, зупиняючись в основному на характеристиці та значенні військовиків у боротьбі за незалежність української землі, порівнюючи їх дії та пляни з діями і плянами цивільних політичних діячів тієї епохи. Признаючи патріотизм і тим, і тим, доповідач все ж дійшов до висновку в кінці своєї промови, що таки військовикам їхньому чинові й способів думання в критичний і відповідальний перед історією момент треба завдячувати найбільше за переведення Листопадового Зриву, в результаті якого була проголошена самостійність однієї з частин матірної української землі. Пан Типовський зразково опрацював доповідь, а сам факт, що він сам брав участь у тих подіях, надав його промові більше вагомости.

В коротенькій мистецькій частині виступали деклляматори: пані Оля Романюк і пан Слободинський. Молодий пяніст Спилик виконав на піяно в'язанку стрілецьких пісень, а пані Ерін, — три точки сольоспіву.

Як і завжди, оформлення сцени виконав п. Богдан Гірка, який цим разом подав контури міста Львова, на ратуші якого майорить жовто - блакитний прапор, а на першому пляні — погруддя українського вояка, який своєю поставою боронить мир і спокій у визволеній ним столиці Західньої України.

Після відбуття офіційної частини свята зроблено перерву, щоб зробити традиційну збірку на інвалідів. Збірка дала $ 100.50.

Іван Овечко

З діяльности Регіонального Комітету Стрийщини

З'їзд Стрийщини, в якому взяли участь громадяни з Рожнітова, Долини, Болехова, Стрия, Сколя, Миколаєва н/Дністром, Жидачева і Журавна, утворив редакційну комісію Збірника Стрийщини, яка відбула своє перше засідання під головуванням мґр. Ірини Пеленської 18-го жовтня 1963 у Філядельфії.

Були присутні голова Регіонального Комітету Стрийщини д-р Микола Ценко та члени Редакційної Комісії мґр. Мстислав Дольницький, інсп. Андрій Кігічак і д-р Ярослав Падох.

Рішено зробити осідок Редакційної Комісії у Філядельфії, Па., і устійнено управу: голова мґр. Ірина Пеленська; містоголова мґр. Мстислав Дольницький; пресовий референт інсп. Андрій Кігічак; секретар і скарбник Осип Марусяк.

На представника до Ради Регіональних Комітетів при НТШ делеґовано Евстахію Мілянич.

Намічено плян праці, зокрема прийнято проєкт змісту Збірника. Комісія постановила звернутися до стрийських земляків із закликом та з проханням збирати й надсилати матеріяли до наміченого Збірника з ділянок: топографії, природи й населення, культури, господарства, історії, церковного й суспільного життя і про окремих видатних постатей Стрийщини.

Матеріяли і листи слати на адресу: Ірина Пеленська, 4416 Н. 15 вул., Філядельфія, Па., 19140.

Українські журналісти уладжують новий вечір п. н. „Без політики"

Спілка Українських Журналістів в Америці — це станова організація, яка не може в наших пресово-видавничих умовинах виконувати обов'язків професійної спілки, себто впливати на умови праці й заробітку своїх членів. Вона, очевидно, не може рівнятись до тих журналістичних організацій, які мають власні пречгарні домівки і є насправді товариськими клюбами з наймодернішими лаштунками. Єдине, що вона може діяти — це втримувати духовий контакт між своїми членами, журналістами, з яких тільки частина може виконувати свій фах, а інші були примушені шукати заробітньої праці поза пресою. З ціллю зберігати той духовий зв'язок та водночас пригадуватись громадянству, щоб воно не забуло про існування українського журналістичного стану — СУЖА уладжує час до часу вечорі із збірними виступами своїх членів. Такий вечір відбувся 11 січня цього року під гаслом „З проблем преси й журналістики". Другий подібний вечір в дні 10 травня ц. р. проходив під назвою „Трохи політики; культури і сантименту". На найближчу п'ятницю 27 ц. м. заповіджено третій в цьому році збірний вечір Спілки Українських Журналістів, що його можна б назвати „Без політики". Як і за двома попередніми разами, так і цим разом виступає четверо українських журналістів — за кожним разом інший гурт. Любов А. Дражевська говоритиме на тему „Вільний час і аметисти", Остап Тарнавський „Поезія в Україні", Роман Криштальський „Любов і ненависть" та Михайло Островерха „Фрагменти з подорожі по Італії". Успіх згаданих вгорі двох попередніх вечорів каже сподіватись, що і цей матиме ті самі характеристичні риси: що він принесе слухачам розвагу і дасть їм жменю цікавих інформацій та що це буде знову культурна розвагова зустріч людей пера з громадянами. Як звичайно, ці зустрічі відбуваються на терені Літературно-Мистецького Клюбу в Ню Йорку, з Журналістичної секції якого постала СУЖА.

І. К-н.

● **Пані Линдон Б. Джансон** 22-го грудня відзначила 51-річчя з дня народження. Її змалку прозвали Леді Бирд і вона мусіла з цим погодитися, тим більше, що вийшла заміж за Линдона Бейнса Джансона, початкові букви якого є також Л. Б.

Виставка Ірини Шухевич

Від 24-го листопада до 12-го грудня 1963 р. відбулася в Народному Домі в Ню Йорку ретроспективна виставка п. Ірини Шухевич. Цей скромний перегляд творчости, влаштований старанням 64-го Відділу Союзу Українок Америки, заслуговує на признання, як показ довголітньої праці нашої відомої малярки-сеньйорки.

Малюнки п. Шухевич мають своєрідну поезію і чар інтимного схоплення. Це є окремий світ без широкого розмаху, може без блискучих малярських ефектів, але відчутий серцем мисткині, яка роками працювала, не втрачаючи запалу, хоч напевно їй довелось не раз ликати гірку пігулку з'їдливої критики. Цікаво відмітити, що деякі слабші речі на виставці не кидалися в очі так різько, як це могло бувати на груповій виставці, де їх приходилося рівняти з творами інших сильніших мистців.

Пані Шухевич все таки засвоїла собі самобутнє мистецьке вміння наполегливою працею, що дала їй змогу поставити глядача перед своїм різнородним дорібком коли не з подивом, то в правдивій пошані до її скромних мистецьких засобів і чітких осягів. У каталозі бракувало років, що показували б час постання творів. Малареві легко дошукатися такої інформації на образі, але інший глядач не легко зорієнтується. Твори п. Шухевич з рідного краю визначаються своєрідною майстерністю і свіжістю, вони викликували в глядача спогади з рідних сторін. Шкода, що в каталозі ретроспективної виставки не зазначено хоча б коротенької інформації про малярку. Каталог залишається, як документ про мистця, з якого слід би вичитати все, що мистець повинен зберегти в пам'яті інших.

Р. Пачовський

Доповіді про спогади д-ра Л. Цегельського

Ню Йорк. — В п'ятницю, 20 грудня 1963 відбулося в Українському Інституті Америки продовження Конференції п. т. „Історичні події в Україні 1918 - 1919 рр. в мемуарах д-ра Л. Цегельського", що її влаштував Український Військово-Історичний Інститут НТШ. Конференцію проводив проф. д-р В. Калина, а доповіді виголосили: проф. Б. Загайкевич — на тему „Спомини визначних діячів в загально історичному аспекті" та д-р В. Бемко на тему „Історичні події 1918 - 1919 років в мемуарах Л. Цегельського". По доповідях відбулася оживлена дискусія, що протяглася до пізніх годин.

Болгари арештували свого дипломата за шпигунство в користь ЗДА

Софія. — Комуно - болгарські власті оприлюднили в радіо і пресі, що один з їх передових дипломатів, 56-річний Іван Христоф Георгієв, колишній радник болгарської амбасади при Об'єднаних Націях, признався, що він впродовж п'ятьох років був на службі американської розвідки та дістав за той час круглo 200.000 дол. Георгієв ніби нав'язав з американською розвідкою вже в жовтні 1956 року у Парижі, під час своєї подорожі до Ню Йорку на його нове становище при Об'єднаних Націях. Комуно - болгарське повідомлення наводить різні прізвища ніби-то американських відпоручників Центральної Розвідчої Агенції, які зустрічались з Георгієвим й давали йому різні доручення, що їх він виконував. Також наводиться різні готелі в Ню Йорку й інші різні місця, де Георгієв буцім-то стрічався з американськими старшинами розвідки і передавав їм роздобуті ним тайни. Комуно - болгарські власті твердять також, що вони знайшли в помешканні Георгієва невідхильні докази його вини, між іншим — різні досконалі технічні прилади для здобування інформацій та передавання їх через Грецію американським чинникам. Американська преса стверджує, що офіційні американські чинники відмовились будь-що заявити в цій справі. Георгієва арештовано 9 листопада в Софії. Він буцім-то склав вичерпні зізнання, виявивши всі подробиці своєї служби в розвідці ЗДА.

Українська хроніка

● **Виставка образів Бориса Крюкова** відчинена ще тільки два дні: в найближчу суботу 28 грудня від 6 до 8 вечером і в найближчу неділю 29 ц. м. від 12 вполудне до 6 по полудні. Тому, що цей видатний український мистець живе постійно в Арґентині і не має змоги часто виступати з щораз новими своїми творами перед громадою, це рідка нагода познайомитись з його творчістю. Його образи можна теж оглядати — і купувати — під час вечора Спілки журналістів, який відбудеться в п'ятницю 27 ц. м. у Літературно-мистецькому Клюбі. Всі, що закупили образи Бориса Крюкова можуть зголоситися по них в неділю по полудні.

● **Ґалерія продажу творів українських мистців** під керівництвом О. Соневицької в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку має великий вибір картин і скульптур, зокрема образи релігійної і історичної тематики. Досі прислали свої твори такі українські мистці з ЗДА: В. Вожемський, Я. Гніздовський, О. Дядинюк, Е. Козак, О. Кононенко, Л. Кузьма, І. Кучмак, С. Литвиненко, А. Малюца, Г. С. Мирошниченко, Л. Морозова, М. Мороз, М. Осінчук, С. Пастухів, Р. Пачовський, Ю. Полюга, Д. Поторока, І. Поторока, І. Прийма, М. Черешньовський і І. Шухевич. Крім того ґалерія має твори наших мистців з Европи.

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЧЛЕНАМ І ВІДДІЛАМ УНСОЮЗУ

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з уваги на закінчення року, Головна Канцелярія УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепонувати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як вполудне 31-го грудня 1963 р.

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бути зачислені на 1963 рік. З уваги на це закликаємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки, платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Відділи УНСоюзу, зокрема ті, які часто спізняються з висилкою вкладок, вислати розчислення і гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної Канцелярії не пізніше, як у ВІВТОРОК, 31-го ГРУДНЯ 1963 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які спізняться з присилкою вкладок, будуть подані як довжники в річному звіті.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" повідомляє, що йдучи назустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного Різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціни оголошень.

1 цаль через 1 шпальту	$ 3.00
1 цаль через 2 шпальти	5.00
2 цалі через 2 шпальти	10.00
3 цалі через 2 шпальти	15.00
4 цалі через 2 шпальти	20.00
5 цалів через 2 шпальти	25.00
6 цалів через 2 шпальти	30.00

та в інших розмірах.

Треба сподіватися, що загал нашого Громадянства використає цю нагоду, щоб передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям та знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „СВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

Реченець зголошень до святочного числа:
За старим стилем до .... 1-го січня 1964

Зголошення святочних побажань, **РАЗОМ З ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ**, залежно від величини оголошення надсилати до

"SVOBODA" — 83 Grand Street, Jersey City 3, N.J.

Зі спорту

ЮНАКИ „ЛЕВІВ" ЗДОБУЛИ ПЕРЕМОГИ В ГРАХ ЗА ЧАШУ ЗДА
„Леви" — „Рамс" 2:1
„Леви" — „Швабен" 1:0

В неділю 1-го грудня юнаки „Левів" перемогли в грі за Чашу Юнаків ЗДА німецьку дружину „Рамс", яка здобула перше місце Північної Дивізії Юнаків. Дружина „Левів" грала ці змагання лише в десятку і без змагунів С. Деюрка та І. Куцана. Ворота для „Левів" здобули: Орест Банах з карного і Луїс Мінтянський. До цієї перемоги причинилися значно воротар Р. Загородний, який оборонив два карні, та помічники Аскольд Клюфас і Орест Банах.

В неділю 8-го грудня зустрілися „Леви" з одноліткамн „Швабен" у півфіналі стейту гор за Чашу ЗДА, до якого вони ввійшли завдяки перемозі над „Рамс". В зимній сніговій погоді юнаки „Левів" здобули перемогу над одинадцяткою „Швабен" вислідом 1:0. Одинокі і переможні ворота впали на кілька хвилин перед кінцем зі стрілу Віктора Тахтаула.

У стейтовому фіналі зустрінуться „Леви" з польською дружиною „Іґелс", чемпіоном юнаків Шикаґа, який переміг у півфіналі комбіновану одинадцятку „Тигри" — „Крила" вислідом 2:0.

ВЕЛИКА ГАКІВКА ПРИЙШЛА В УКРАЇНУ

В цьогорічному гаківковому сезоні дружина київського „Динама" вперше змагається в совєтській „А" клясі, яку поділено, як і футбольну „А" клясу, на дві підгрупи. Киян, як новиків у гаківковій екстра клясі, призначено до другої підгрупи, поруч інших 11 дружин з Новокузнецька, Перму, Куйбишева, Свердловська, Омська, Риґи, Казані, Ленінграду, Новосибірська і Пензи. З нагоди допущення українських гаківкарів до найвищої кляси появилися в совєтській пресі численні листи і привіти організацій, діячів і поодиноких осіб. Один із численних українських юнаків запроторених в шахти далекого Новокузнецька написав таке в опублікованому в пресі листі:

„Чекаємо вас у Новокузнецьку"

„Раніше я працював на шахті „Голубівка" луганської області і, звичайно, „болів" за футболістів київського „Динама", разом з ними переживав їх радощі і прикрості. Тепер я живу далеко від України в Новокузнецьку. Але це мені не заважає, як і раніше, стежити за всіми виступами київських динамівців. Я дуже зрадів, коли дізнався, що до кляси „А" також включено київських гокеїстів, прихильником яких став з того моменту, як прочитав повідомлення про це... З нетерпінням чекаю приїзду киян до Новокузнецька. Безумовно прийду на ігри з їх участю і буду „боліти" за динамівців. Я з моїми товаришами подбаю про те, щоб до дня зустрічей „Динамо" з „Металургом" прихильників киян було в нашому місті мінімум 205! Отже, дорогі моєму серцю дебютанти, з нетерпінням чекаємо вас у Новокузнецьку. Знайте, на трибунах будуть глядачі", які „болітимуть" за вас. — Віктор Дудник (шахтар)." („Радянський Спорт" ч. 128).

Цікавий теж уривок привіту тренера СССР А. Тарасова, капітана ЦСКА М. Сологубова і майстра спорту В. Александрова: „Ми раді, що на карті радянського гокею з'явилося нове місто — Київ, місто багате чудовими спортовими традиціями. Відвідуючи футбольні матчі з участю київського „Динамо", ми завжди милуємося прекрасною технікою українських футболістів. Такі чудові гравці, як Лобановський, Каневський, Базилевич, Войнов, Серебренніков, є справжньою окрасою нашого футболу. А, як відомо, футбол старший брат гокея. Отже слід сподіватися, що українські гокеїсти будуть такими же технічними, як їхні земляки — футболісти".

В перших дев'яти мистецьких грах кияни, як на новиків, здобули гарні висліди: вони виграли 5 зустрічей, зремісували три і програли одну, так що мали 13 здобутих точок і відношення воріт 35:23 за станом з 30-го листопада. Українські гаківкарі Кисва займали з кінцем листопада перше місце другої підгрупи „А" кляси.

Подав **Ом. Твардовський**

ФУТБОЛІСТИ УСК-у ГРАТИМУТЬ В ШІСТКОВОМУ ТУРНІРІ

Вже в суботу, 28-го грудня, о год. 8.00 вечором почнуться перші гри шісткового турніру в залі 71 Реджімент Арморі при 34-ій вулиці та Парк Евню в Ню Йорку. До участи в шістковому турнірі зголосилося 28 дружин, і всі вони розіграють в трьох вечорах, 28-го грудня, 4-го січня і 25-го січня елімінаційні змагання. Четвертий вечір 15-го лютого 1964, призначений на фінальні гри восьми найкращих дружин, які займуть перші, другі і треті місця в трьох елімінаційних вечорах. Тому, що до фіналів допущені лише вісім дружин, одна із трьох третіх дружин елімінацій, а саме та, яка матиме найгірше відношення воріт відпаде автоматично від участи у фіналі.

УСК Ню Йорк зголосив свою дружину до участи в турнірі. Шістка УСК-у попала в першу групу елімінацій, які відбудуються вже 28-го грудня. В цій гурупгі гратимуть: Гобокен С. К., Нюарк С. К., УСК Ню Йорк, Мінерва-Пфельцер (об'єднані клюби), Джуліяна, Бока Джуніорс, Спрінґ Велі, Баварський С. К., Австрія С. К. і Гелленік С. К. Першим своїм противником вильосував УСК комбіновану дружину Мінерви — Пфельцер. Переможець цієї зустрічі має визначені дальші змагання з переможцем пари Гобокен С. К. — Нюарк С. К. Двома перемогами УСК здобув би право на участь у фіналах. Після програної в першій грі УСК відпав би від дальших гор, а у випадку першої виграної та другої програ УСК ще мав би зустрінутися з другою переможеною дружиною для вирішення третього місця.

ЗМАГАННЯ ЗА ЧАШІ ЕВРОПИ ДІЙШЛИ ВЖЕ ДО ЧВЕРТЬФІНАЛІВ

В Европі відбуваються і в цьому році традиційні вже змагання найкращих дружин за чаші в двох різних конкуренціях: перша, — це гри за чашу Европи поміж чемпіонами країн, а друга за чашу Европи переможців змагань за чаші поодиноких країн. В змаганнях за чашу Европи чемпіонів країн до чвертьфіналу дійшли наступні дружини, яким вже вильосовано чвертьфінальні зустрічі в такому порядку: Дукля, Прага — Боруссія, Дортмунд, ПСФ Айдгофен — Ф. К. Цюріх, Партизан, Београд — Інтернаціонале, Міляно, Реаль, Мадрід — А. К. Міляно. В конкуренції за чашу Европи переможців гор за чаші поодиноких країн опинилися у чвертьфіналах, яких зустрічі вже теж вильосовано: Менчестер Юнайтед — Спортінґ, Лізбона, Гамбурґер С. Ф. — Олімпік, Ліон, Слован, Братислава — Ґласґов Селтікс, МТК Будапешт — Фенербаце, Стамбул.

ГАКІВКАРІ СССР ВІДБУЛИ ВЖЕ П'ЯТЬ ЗУСТРІЧЕЙ У ЗДА

Репрезентанти Совєтського Союзу ц' гаківці ,які прибули на турне по ЗДА, розіграли вже п'ять змагань з дружинами Східньої Гаківкової Ліґи. В цих зустрічах зі слабшими дружинами гаківки ЗДА совєтські репрезентанти здобули чотири високі перемоги, стріляючи пересічно по 9 воріт на змагання, та щойно в п'ятій зустрічі американська дружина з Ноксвіл, Теннесі, зуміла вибороти нерішену 4:4. Змагання з Ноксвіл Найтс відбулися 23 грудня.

ВІСТІ З УСК-У

Коляда УСК-у: з надходячими святами Різдва Христового УСК заплянував ходити з Колядою. Також будуть ходити збірщики з окремими збірковими списками. Щоб дати УСК-ові ще більшу змогу ширити українське — національне добре ім'я поміж чужинцями на спортових площах — просимо на руки колядників та збірщиків жертвувати щедро.

Зібрана сума буде призначена на сплачення морґеджу за український спортовий майдан, уліпшення його, допровадження води та електрики та ще й покриття новозбудованої трибуни дахом.

Це значно піднесе вартість нашої спортової площі.

Коляда триватиме: від 24-го грудня 1963 до 20-го січня 1964.

Маланчин Вечір — Стріча Нового Року відбудеться в суботу 11-го січня 1964 р. о год. 9-ій вечером у великій залі Українського Народного Дому, при 2-ій Евню. — Музика Василя Босого.

Прийняття для молодих змагунів УСК-у з приводу здобуття першого місця в рр. 1962/63, відбудеться в домівці УСК-у в суботу 28-го грудня 1963 р. о год. 5-ій вечером. В присутності Управи та Опікунів будуть роздані нагороди та чаші нашим молодим змагунам. До молодих змагунів промовить голова Ради Директорів УСК-у д-р Яр. Воєвідка. — Гостям раді.

Ів. Дз.

● **У Східній Німеччині** засуджено на смерть колишнього німецького ґештапівця Ролянда Пуґра, який буцім-то застрілив 30-40 совєтських воєнних полонених та брав участь в масакрі інших 2.900 совєтських полонених.

Президент найменував 9-членну Комісію в справах роззброєння

Вашинґтон. — Президент Джансон зарядив, щоб 9 урядових департаментів визначили одного свого представника до окремої Комісії, яка мала б допомагати Президентові вирішувати всякі проблеми, що виникли б у зв'язку з можливим зменшенням збройних сил ЗДА. Зменшення збройних сил мало б великий вплив на економіку країни, бо ж ЗДА видають на зброєння один більйон долярів тижнево, з цілого цьогорічного дол. 98-більйонового бюджету. Президент висловив надію, що американська економіка могла б достосуватися до нової ситуації після зменшення зброєнь, як це було вже після світової війни в 1945-му році, і після війни в Кореї в 1953-му раці. Але Президент заявив, що треба запевнити, що ті райони, де є тепер сконцентрована оборонна промисловість, не потерплять занадто від переміщення і переставлення оборонної промисловости на мирну. На голову Комісії в справах роззброєння найменований є голова Ради Економічних дорадників Президента Волтер В. Геллер. Інші члени цієї Комісії: секретар оборони Роберт МекНамара, секретар торгівлі Лютер Г. Годжес, секретар праці — Віллард Вірц, голова атомової Комісії — Ґленн Т. Сіборґ, адміністратор Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації — Джеймс Е. Вебб, директор бюджету Керміт Ґордон, директор уряду плянування в негайних ситуаціях — Едвард МекДермонт, директор Контрольної і Роззброєневої Аґенції — Вілліям С. Фостер.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 28-го ГРУДНЯ 1963 р.

БРУКЛИН, (Савт), Н. Й. Загальні Річні Збори Б-ва св. о. Миколая 293 Відд. в год. 7:30 веч. в церковній залі при 258 19-ій вул. На порядку нарад: Звіти урядників, дискусія, вибір уряду на 1964 рік, плян праці, внески. Проситься вирівняти свої вкладки. — Д. Ласевич, предс., В. Мизар, касир, Марія Демидчук, секр.

НЕДІЛЯ, 5-го СІЧНЯ 1964 р.

ДЖАНСОН СИТІ, Н. Й. Річні Загальні Збори Т-ва Запорізька Січ, Відд. 21, в год. 2-ій по пол. у приміщенні Укр. Меморіяльного Осередку в Джансон Сіті. На порядку дня: Звіти Управи, дискусія та вибір управи на 1964 рік. — М. Гулачок, предс., І. Вараник, секр.

Посмертні згадки

Mrs. ANNA FURDYN died suddenly of a heart attack on Sunday, September 29, 1963, at the home of her daughter Mrs. Stephanie Wawryszczuk in Denver, Colorado, where she had been visiting for the past six months. Mrs. Furdyn had been a member of the Ukrainian National Ass'n, Branch 50, Lorain, Ohio, for many years. Her husband Wasyl and son John preceded her in death. Both were members of the Br. 50. Mrs. Furdyn was born in the village of Dubliany, county of Novy Sambir, Ukraine. She came to America at the age of 14, living in Philadelphia before her marriage. Mrs. Furdyn was buried from St. John's Church and was laid to rest by her husband and son. She leaves another bereaved daughter, Mrs. Emily Wengryniuk, and a total of 10 grandchildren whom she dearly loved.

Mrs. OLGA SPOLARICH, UNA member of, the Holy Trinity Church (catholic) and St. Nicholas, Branch 20. As is her husband and children Gregory 9 and Cynthia 5. She is survived by her mother Mary Radwanski and brothers Eugene, Walter, and Lawrence Pedhaniak, sister Mrs. Emily Ann Lazenga, brothers Paul and Joseph Radwanski. Mrs. Spolarich was buried from Holy Trinity Catholic Church, Saturday, December 7, 1963, at Mt. Olivet Cemetery in Aliquippa, Pa.

Walter Reft, Secr.

MICHAEL KONISHAK, UNA member, died in Youngstown, Ohion, Sunday, July 7, 1963, in St. Elizabeth Hospital. Mr. Konishak was born on October 15, 1890, in Ukraine, a son of Mr. and Mrs. Mytro Konishak, and had lived in Youngstown since 1907. He was a millwright at the U.S. Steel Corp. for several years and retired in 1955. He was a member of Sts. Peter & Paul Ukrainian Orthodox Church and the UNA, Branch 274. Besides his wife, the former Ahafia Buniowsky, whom he married in 1936, Mr. Konishak leaves two stepdaughters; Mrs. Ann Skibo and Mrs. Mary Maine, both of Youngstown; a brother, William; 3 brothers and 2 sisters in Europe and 9 grandchildren. Funeral services were held Wednesday, July 10, 1963 at Sts. Peter and Paul Ukrainian Orthodox Cemetery, Youngstown, Ohio.

Alice Dobransky, Secr

ЄВДОКІЯ ГАЛІНОВИЧ, довголітня членкиня 37 Відд. УН Союзу в Елізабет, Н. Дж., померла 21 листопада 1963 року. Покійна народилася 14 березня 1893 р. в с. Долиняни, пов. Рогатин, Україна. Належала до Дочок України 24-ий Відділ Союзу Українок Америки. Полишила в смутку брата і братову. Похорон відбувся 25 листопада ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Володимира, а відтак на цвинтар Hollywood Union, N. J. при участі Родини, Знайомих, Сусідів і Членів Товариства.

Вічна Їй Пам'ять!

Анна Гнатюк, секр.

● РОЗШУКИ ●

АННА УГРИНЮК, родом з села Дзвиняч, пов. Заліщики, Тернопільська обл. пошукує свого рідного брата **УГРИНЮКА ЛЕВА**, с. Андрія. Брав участь у боях під Берліном. Хто знав би про нього щось, просимо слати зголошення на адресу:
Nick Baczynskyj
2 School St. Passaic, N. J.

Пошукую **ВАСИЛЯ ДМИТРОВА**. Хто з друзів пригадав би собі його з 1945 року, перед закінченням війни, прошу писати на адресу:
Box D. A. D.
1919 Palmetto St.
Brooklyn 27, N. Y. U.S.A

ТАРЗАН, ч. 5161. Боббі Барнес оповідає...

Боббі Барнес, молодий син Білла і Варвари, оповів Тарзанові неймовірну історію...

— Ми плили вгорі рікою, до тубільчого села, в якому жив дідусь, але наш човен наплив на багно...

— Всі були зайняті тим, щоб звільнити човен, і я викрався на досліди... Коли ж я вернувся... Вони всі були мертві!